

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. K posudzovaniu úmyslu nebankového poskytovateľa úverov bezdôvodne sa obohatiť**
Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/386/2017 zo dňa 14. 8. 2018
- 2. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej v konaní o žalobe poručiteľa na zaplatenie dlhu proti jeho dedičom**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 3553/2016 zo dňa 17. 10. 2017
- 3. K zabezpečovaciemu opatreniu v prípade, že pohľadávka žalobcu je zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti tretej osoby**
Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 244/2018 zo dňa 6. 9. 2018
- 4. Popínanie steny domu cudzou rastlinou a ochrana vlastníckeho práva**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 1881/2017 zo dňa 27. 6. 2017
- 5. Sudcovia sú vylúčení z poistenia v nezamestnanosti**
Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 1S 34/2016 zo dňa 1. 6. 2017
- 6. Držba pozemku pri presahu stavby niektorou jej časťou do priestoru nad susedným pozemkom**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 6010/2016 zo dňa 21. 6. 2017
- 7. Nehnuteľná vec na území Českej republiky ako súčasť BSM, ak sú manželia príslušníci rôznych štátov**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 723/2015 zo dňa 28. 3. 2017
- 8. Nezákonné konanie je potrebné podradiť pod tú právnu úpravu, ktorú postihuje najviac**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Asan 5/2017 zo dňa 27. 4. 2018
- 9. Práca nad rámec pracovného času a práca nadčas**
Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6CoPr/9/2018 zo dňa 5. 9. 2018
- 10. Oznamovacia povinnosť vs. nelegálne zamestnávanie**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo 272/2015 zo dňa 26. 4. 2018
- 11. Znaky závislej práce a aplikácia zásady in dubio pro reo v správnom konaní o spáchaní priestupku o nelegálnej práci**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Asan 7/2017 zo dňa 10. 4. 2018
- 12. K rozsahu práva na slobodný prístup k informáciám**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžik 1/2016 zo dňa 28. 3. 2018
- 13. Informácie týkajúce sa upozornenia na dodržiavanie reklamačných zásad ako upretie práva spotrebiteľa na uplatnenie reklamácie**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo 7/2016 zo dňa 28. 2. 2018
- 14. K výkladu pojmu tieseň na účely aplikácie reštitučného zákona – navrátenia vlastníctva k pozemkom**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo 114/2015 zo dňa 28. 2. 2018
- 15. Zásada objektívnej pravdy v daňovom konaní**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Sžfk 71/2017 zo dňa 10. 4. 2018

1. K posudzovaniu úmyslu nebankového poskytovateľa úverov bezdôvodne sa obohatiť

Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/386/2017 zo dňa 14. 8. 2018

Anotácia:

Krajský súd Banská Bystrica sa predkladaným rozhodnutím čiastočne odklonil od aktuálneho trendu posudzovania premlčania nárokov z bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo v dôsledku neplatného zmluvného dojednanja obsiahnutého v zmluvách o úveroch a pôžičkách uzatváraných so spotrebiteľmi (pre opačný názor viď napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 18. 7. 2017, vydaný pod sp. zn. 3Co/58/2017).

Krajský súd Banská Bystrica v rozhodnutí poukazuje na to, že úmysel bezdôvodne sa obohatiť treba posudzovať vždy k okamihu uzavretia úverovej zmluvy. Vzhľadom na uvedené konštatuje, že v dobe, keď bola uzavretá veľká časť kontrolných zmlúv o spotrebiteľských úveroch, poskytovatelia úverov a pôžičiek síce možno chceli od spotrebiteľov získať neadekvátne plnenie, na druhej strane však nemohli vedieť, že toto plnenie bude v budúcnosti kvalifikované ako bezdôvodné obohatenie. Súd teda uzavrel, že pokiaľ došlo k prijatiu plnenia na základe zmluvy v čase, kedy poskytovatelia úverov neobmedzovala právna úprava na ochranu spotrebiteľa a nebola všeobecne známa ani rozhodovacia činnosť súdov ohľadom neprijateľnosti, resp. neplatnosti posudzovaných zmluvných podmienok, nemožno pri hodnotení prijatia plnenia od spotrebiteľov toto automaticky označiť ako úmyselné bezdôvodné obohatenie. Na premlčanie takýchto nárokov na vrátenie bezdôvodného obohatenia sa teda nevzťahuje 10 ročná premlčacia doba.

Právna veta:

- I. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívaní praxi žalovaného pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, respektíve jeho vedomosť (hoc aj predpokladaná, na základe už judikovaných názorov súdov v právne i skutkovo obdobných veciach) o tom, že viaceré jeho nároky uplatnené voči spotrebiteľom boli v dôsledku súdnej kontroly spotrebiteľských zmlúv súdom vyhlásené za neplatné, prípadne úvery poskytnuté spotrebiteľom považované za bezúčinné a bez poplatkov z dôvodu absencie obligatórnych zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Pre možnosť súdu konštatovať vedomostnú zložku úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohacovať by bolo nutné v každom jednotlivom konkrétnom prípade s poukazom na okolnosti uzavretia konkrétnej úverovej zmluvy s konkrétnymi zmluvnými stranami preukázať, že žalovaný, ako úverový veriteľ, v čase uzavretia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne chcel získať vedome a úmyselne bezdôvodné obohatenie od svojich dlžníkov, alebo aspoň bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje na úkor dlžníkov.
- II. Žalovaný skutočne chcel získať odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, táto skutočnosť ale nedokazuje jeho úmysel získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaný v čase uzavretia zmluvy, ani v čase prijatia platieb od žalobkyne, nemohol vedieť a ani predpokladať, že o niekoľko rokov neskôr v dôsledku neskorších legislatívnych zmien prijatých za účelom úpravy práv a povinností v spotrebiteľských zmluvách v záujme ochrany práv spotrebiteľov pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a taktiež v dôsledku vývoja a smerovania rozhodovacej činnosti súdov, súd eventuálne posúdi zmluvu o úvere uzavretú so žalobkyňou ako zmluvu (respektíve jej časti) v rozpore so zákonom, s dobrými mravmi, alebo spotrebiteľským právom, ktorá neobsahuje podstatné náležitosti podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Ochrana spotrebiteľa

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 53 ods. 1, § 107 ods. 2, § 451

pre ČR: 89/2012 Sb. – § 638 ods. 2, § 2991

2. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej v konaní o žalobe poručiť na zaplatenie dlhu proti jeho dedičom

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 3553/2016 zo dňa 17. 10. 2017

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky v pomeroch dedičského práva rieši otázku veci právoplatne rozhodnutej v konaní o zaplatení dlhu poručiť začatého proti jeho dedičom vo vzťahu ku konaniu medzi tými istými účastníkmi o určení existencie tohto dlhu ku dňu smrti poručiť.

Právna veta:

Konanie o žalobe na zaplatenie dlhu poručiť podané proti jeho dedičom zakladá prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre konanie medzi tými istými účastníkmi o určení existencie tohoto dlhu ku dňu smrti poručiť.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Prekážka veci právoplatne rozhodnutej

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 160/2015 Z. z. – § 159, § 230

pre ČR: 99/1963 Sb. – § 83 odst. 1, § 159a odst. 4

3. K zabezpečovaciemu opatreniu v prípade, že pohľadávka žalobcu je zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti tretej osoby

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 244/2018 zo dňa 6. 9. 2018

Anotácia:

Krajský súd Banská Bystrica sa v odôvodnení predkladaného rozhodnutia vyjadruje k možnosti zriadiť formou zabezpečovacieho opatrenia záložné právo na nehnuteľnosti v prípade, kedy žalobca ako veriteľ už jedným záložným právom zriadeným za účelom zabezpečenia vymáhanej pohľadávky disponuje; zriadenie sudcovského záložného práva požaduje s odkazom na skutočnosť, že existujúce záložné právo je zriadené k veci vo vlastníctve tretej osoby. Pokiaľ by bol nútený uspokojiť pohľadávku výkonom záložného práva viazaného na byt, ktorý sporným konaním nadobudol jeho vlastník od jednej zo žalovaných, bolo by to podľa jeho názoru voči vlastníkovi bytu nespravodlivé. Túto argumentáciu prevzal do rozhodnutia aj súd prvej inštancie a zabezpečovacie opatrenie nariadil.

Krajský súd Banská Bystrica napriek osobitným okolnostiam prípadu s názorom žalobcu a prvoinštančného súdu nesúhlasil. Návrh žalobcu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol s tým, že neexistuje dôvodná obava, že by sa žalovaní chystali nehnuteľnosti vo svojom vlastníctve scudziť. Vo vzťahu k zriaďovaniu zabezpečovacieho opatrenia zároveň súd vyslovil právny názor, že ani zničenie predmetu zálohu by nebolo dôvodom pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia k inému majetku dlžníka, ak by nebolo osvedčené, že predmet zálohu bol zničený v dôsledku zavinenia dlžníka.

Právna veta:

Odvolačný súd chápe snahu žalobcu zabezpečiť svoju pohľadávku iným spôsobom, ako záložným právom k nehnuteľnosti tretej osoby (intervenientky), a to za účelom zvýšenia istoty, že sa uspokojí z majetku svojich dlžníkov, a nie z majetku tejto tretej osoby, čím zároveň predídne iným prípadným súdnym konaniam, zároveň však dáva do pozornosti, že ani v podstatne nepriaznivejšej situácii, než v ktorej sa žalobca ocitol v prejednávanej príhode, napr. v prípade absolútneho zániku záložného práva napr. pre zničenie zálohu, by nebolo možné uvedenú situáciu riešiť zriadením záložného práva k inej nehnuteľnosti formou zabezpečovacieho opatrenia bez toho, aby bola splnená podmienka osvedčenia obavy, že exekúcia bude ohrozená. Táto podmienka by však, ako už bolo uvedené vyššie, nemohla byť odôvodnená len existenciou dlhu voči žalobcovi, ale muselo by byť osvedčené konanie dlžníka, ktorého dôsledkom je zníženie majetku, ktorý je možné postihnúť exekúciou, alebo ktoré inak podstatnou mierou negatívne ovplyvňuje jeho majetkové pomery. Povedané inak, ani zničenie predmetu zálohu by nezakladalo dôvody na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia k ďalšiemu majetku dlžníka, ak by nebolo osvedčené, že k zničeniu zálohu došlo zavinením dlžníka, alebo že tento uskutočňuje kroky smerujúce k tomu, aby prípadná exekúcia z jeho zvyšného majetku bola zmarená, či sťažená. Pokiaľ však v prejednávanej príhode žalovaní 3/ a 4/ nezavinili, že došlo k prevodu vlastníckeho práva k predmetu záložného práva (k spornému bytu) zo žalovanej 1/ na intervenientku, a zároveň nebolo osvedčené, že by so svojim nehnuteľným majetkom, ktorý tvoria predmetné nehnuteľnosti, akýmkoľvek spôsobom nakladali, alebo aspoň mienili nakladať, žalobca neosvedčil existenciu dôvodnej obavy z ohrozenia svojej prípadnej exekúcie a z tohto dôvodu nariadenie zabezpečovacieho opatrenia okresným súdom na mieste nebolo.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Zabezpečovacie opatrenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 160/2015 Z. z. – § 343

4. Popínanie steny domu cudzou rastlinou a ochrana vlastníckeho práva

Rozsudok Najvyššieho ČR sp. zn. 22 Cdo 1881/2017 zo dňa 27. 6. 2017

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, že prípady, kedy popínava rastlina jedného zo susedov využíva k svojmu rastu stenu susedného domu ako oporu, nejde o problematiku susedských práv a tzv. previsov, ale o zásah do vlastníckeho práva, kedy dotknutý vlastník môže na svoju ochranu použiť negatívnu žalobu a domáhať sa zdržania takéhoto zásahu.

Právna veta:

Ak popína rastlina stenu susedného domu, ide o zásah do vlastníckeho práva, proti ktorému sa možno brániť negatívnu žalobou.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Ochrana vlastníckeho práva

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 126
pre ČR: 89/2012 Sb. – § 1042

5. Sudcovia sú vylúčení z poistenia v nezamestnanosti

Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 1S 34/2016 zo dňa 1. 6. 2017

Anotácia:

Krajský súd Bratislava svojím rozhodnutím zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ktorá rozhodla, že žalobkyňa nebola z titulu výkonu zamestnania – funkcie sudkyne poistená v nezamestnanosti. Sudkyňa v žalobe namietala, že výklad Sociálnej poisťovne neobstojí. Uviedla, že ak zákon o sociálnom poistení sudcom ako zamestnancom pre potreby zákona o sociálnom poistení neukladá povinnosť platiť poistné v nezamestnanosti, nemožno od nej pri posudzovaní nároku na dávku nezamestnanosti požadovať splnenie povinnosti platiť poistné v nezamestnanosti a tvrdiť, že nebola splnená podmienka stanoveného poistného obdobia. Ďalej poukázala na to, že okruh zamestnancov, na ktorý sa zákon o sociálnom poistení nevzťahuje, je vymedzený v ustanovení § 1 ods. 3 uvedeného zákona; vzhľadom na to, že sudcovia v predmetnom ustanovení nefigurujú, je toho názoru, že sa zákon o sociálnom poistení na ňu vzťahuje.

Krajský súd Bratislava však súhlasil s názorom Sociálnej poisťovne a stotožnil sa s výkladom, podľa ktorého sudcov z poistenia v nezamestnanosti vylučuje ustanovenie § 19 ods. 3 zákona o sociálnom poistení. Tejto interpretácii navyše podľa názoru Krajského súdu Bratislava zodpovedá aj znenie ustanovenia § 102 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediach, ktoré výslovne stanoví, že príspevok na poistenie v nezamestnanosti neplatí ani sudca, ani osobný úrad sudcu.

Právna veta:

- I. Z dikcie § 6 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktorý je zaradený vo všeobecných pojmoch zákona o sociálnom poistení vyplýva, že poistenec podľa zákona o sociálnom poistení je fyzická osoba, ktorá je nemocensky poistená, dôchodkovo poistená alebo poistená v nezamestnanosti podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Ustanovenie § 19 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktorý upravuje už osobný rozsah poistenia v nezamestnanosti v nadväznosti na ust. § 6 ods. 1 stanovuje, že povinne poistený v nezamestnanosti je zamestnanec, ktorý je nemocensky poistený, ak tento zákon neustanovuje inak. To znamená, že nie automaticky, kto je nemocensky poistený, je poisteným aj v nezamestnanosti. Zákon o sociálnom poistení v ust. § 19 ods. 3 explicitne uvádza, že poistenie v nezamestnanosti sa nevzťahuje na zamestnanca podľa osobitného predpisu.
- II. Na účely aplikácie tohto ustanovenia sa považuje „napríklad zákon č. 154/2001 Z. z.“ o prokurátoroch a právnych čakteľoch prokuratúry, na ktorý odkazom č. 42 v citovanom ustanovení zákon o sociálnom poistení doslovne odkazuje s tým, že zákonodarca citovaným termínom „napríklad“ predpokladá väčší počet týchto osobitných právnych predpisov a demonštratívne je uvádzaný len zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakteľoch prokuratúry. A teda možno povedať, že identická právna úprava v tejto veci je obsiahnutá v zákone č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a v zmysle zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakteľoch prokuratúry. Potom na základe logického výkladu zákona o sociálnom zabezpečení možno uzavrieť, že poistenie v nezamestnanosti sa nevzťahuje na sudcu ako zamestnanca podľa osobitného predpisu a preto nemožno ani vychádzať z aplikácie § 6 ods. 1 aj na kategóriu sudcov v spojení s § 19 ods. 1 a ods. 3 zákona o sociálnom poistení.
- III. Zákonodarca v oblasti sociálneho zabezpečenia sudcov výslovne vylúčil sudcov ako zamestnancov z poistenia v nezamestnanosti.

Právna oblasť: Právo sociálneho zabezpečenia

Právny inštitút: Poistenie v nezamestnanosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 461/2003 Z. z. – § 6 ods. 1, § 19 ods. 1, 3 písm. a)
385/2000 Z. z. – § 102

6. Držba pozemku pri presahu stavby niektorou jej časťou do priestoru nad susedným pozemkom

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 6010/2016 zo dňa 21. 6. 2017

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, že držba pozemku nie je bez ďalšieho založená už tým, že stavba zo susedného pozemku niektorou svojou časťou na pozemok presahuje, pretože tento stav bez ďalšieho nemusí znamenať, že vlastník stavby pozemok pod presahujúcou časťou fakticky ovláda, a chopil sa tak jeho držby.

Právna veta:

Samotná okolnosť, že stavba niektorou svojou časťou presahuje do priestoru nad susedným pozemkom ešte neznamená, že vlastník stavby pozemok pod presahujúcou časťou fakticky ovláda a chopil sa jeho držby.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Nehnutelnosti, Stavba, držba

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 129 ods. 1
pre ČR: 40/1964 Sb. – § 129 odst. 1

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 300/2005 Z. z. § 8, § 124 ods. 3
79/2015 Z. z. – § 18

9. Práca nad rámec pracovného času a práca nadčas

Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6CoPr/9/2018 zo dňa 5. 9. 2018

Anotácia:

Krajský súd Bratislava svojím rozhodnutím riešil spor vyvolaný žalobou, ktorou sa zamestnanec domáhal nevyplatennej mzdy za prácu nadčas za 3 roky práce. V súdnom konaní bolo dokazovaním zistené, že u zamestnávateľa bolo bežnou a tolerovanou praxou, keď zamestnanec pracoval nad rámec svojho určeného pracovného času s tým, že inak by pridelenú prácu objektívne nestíhal. Súd prvej inštancie však nárok na mzdu za nadčasovú prácu nepriznal s odkazom na to, že za prácu nadčas nemožno považovať prácu, ktorá je plánovaná a zamestnanec jej výkon praktikuje nad rámec svojho určeného pracovného času dlhodobu a pravidelne. Zamestnanec sa proti rozhodnutiu odvolal s tým, že ak by bol akceptovaný výklad súdu prvej inštancie, znamenalo by to odobrenie zneužívania práv zamestnávateľa na úkor zamestnanca.

Krajský súd Bratislava však s názorom zamestnanca nesúhlasil a dal za pravdu súdu prvej inštancie. Zdôraznil, že podmienkou posúdenia práca ako nadčasovej je prechodné a naliehavé zvýšenie potreby práce. Ak v prípade práce zamestnanca nad rozsah jeho pracovného času išlo o dlhodobý a stabilný stav, nespĺňa takáto práca znaky nadčasovej práce napriek tomu, že by bol dohodnutú náplň práce objektívne problém realizovať v rámci riadneho pracovného času.

Právna veta:

Tvrdenie žalobcu v odvolaní, že „náplň práce sa nedala realizovať v rámci ustanoveného týždenného pracovného času“, je iba potvrdením záveru súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje, že tú skutočnosť, že žalobca nestíhol vybaviť pracovnú agendu v rámci svojho riadneho pracovného času, nemožno hodnotiť ako prechodnú a naliehavú zvýšenú potrebu práce, ktorú by bolo možné riešiť prácou nadčas. Ako to už vyplýva z vyššie spomenutej tabuľky „nadčasov“ a tiež zo samotnej odvolacej argumentácie žalobcu, išlo tu o dlhodobý a stabilný stav, pri ktorom nemožno hovoriť o prechodnej a naliehavej zvýšenej potrebe výkonu práce. Je v kontexte prejednávanej veci právne bezvýznamnou otázkou, či žalovaný nekladie na svojich zamestnancov neprimerane vysoké nároky, resp. či by nebolo vhodné, aby pracovnú činnosť vykonávanú žalobcom vykonávalo viac zamestnancov.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Práca nadčas

Súvisiace predpisy a ustanovenia:

pre SR: 311/2001 Z. z. – § 97, § 121

pre ČR: 262/2006 Sb. – § 78 odst. 1 písm. i), § 93, § 114

10. Oznamovacia povinnosť vs. nelegálne zamestnávanie

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo 272/2015 zo dňa 26. 4. 2018

Anotácia:

Žalobca si podľa registračného listu fyzickej osoby – prihláška splnil oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni 21. januára 2014 o 09:09 hod. vo vzťahu k zamestnancovi K. J.. Takisto bolo nesporné, že inšpekcia práce bola u žalobcu vykonaná 04. marca 2014, 13. marca 2014 a 28. marca 2014, kedy tieto skutočnosti boli správnym orgánom zistené, a teda v čase výkonu inšpekcie už táto oznamovacia povinnosť bola splnená s poukazom na novú právnu úpravu ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. účinného od 01. januára 2018 – a contrario, a teda uvedené konanie žalobcu v čase rozhodovania odvolacieho súdu o podanom odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu nie je možné sankcionovať, teda považovať za porušenie zákonných povinností žalobcu.

Právna veta:

Z uvedeného ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že sudca je pri rozhodovaní viazaný zákonom, teda bez pochyby aj ústavným zákonom. Z toho možno odvodiť jasný imperatív, podľa ktorého súd nikdy nesmie vedome rozhodnúť spôsobom, ktorý by sám považoval za protiústavný. Ak by k tomu nedošlo, je daná povinnosť ústavne konformnému výkladu aplikovaných právnych predpisov, prípadne k podaniu návrhu na zrušenie zákona resp. návrhu na začatie konania na základe článku 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Keďže bolo preukázané, že zistený skutkový stav – skutkovú podstatu porušenia povinnosti, ktorá bola zistená už aktuálne, t. j. v čase rozhodovania odvolacieho súdu nie je možné podradiť pod aktuálne znenie § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. od 1. januára 2018, nakoľko bolo preukázané, že žalobca zamestnanca K. J. do Sociálnej poisťovne prihlásil už v deň začatia výkonu práce, tak v čase rozhodovania odvolacieho súdu nie je možné konštatovať uvedené porušenie zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní spôsobom uvedeným vo výrokovej časti rozhodnutia prvoinštančného správneho orgánu.

Právna oblasť: Správne právo

Právny inštitút: Nelegálne zamestnávanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia:

pre SR: 82/2005 Z. z. – § 2 ods. 2 písm. b)

11. Znaký závislej práce a aplikácia zásady in dubio pro reo v správnom konaní o spáchaní priestupku o nelegálnej práci

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Asan 7/2017 zo dňa 10. 4. 2018

Anotácia:

Žalobca podal odvolanie, v ktorom namietal, že žiadnym spôsobom nebolo preverené, či sa priestupok stal alebo nie, neboli v tomto smere vykonané žiadne dôkazy, správny orgán sa odvolal len na protokoly o kontrole. Žalobca ďalej namietal, že z konštatácií obsiahnutých v odôvodnení rozhodnutia by vyplývalo, že každý, kto vykonáva akúkoľvek činnosť v priestoroch, kde sa nachádza prevádzka iného, sa dopúšťa závislej práce. Námietky sťažovateľa uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

Právna veta:

Krajský súd zdôraznil aplikáciu zásad, ktoré platia v trestnom konaní (predmetom ktorého je postihovanie trestných činov) pri ukladaní správnych sankcií. Aj keď je použitie analógie, ako interpretačného postupu, v oblasti správneho práva výnimočné, jednou z oblastí, v ktorej sa analógia uplatňuje, je práve oblasť správneho trestania, v ktorej sa analogicky uplatňujú zásady platiace v trestnom procese.

Podľa názoru kasačného súdu, keďže sa nepodaril odstrániť predmetný rozpor, je na mieste v tomto prípade uplatniť zásadu in dubio pro reo. Kasačný súd súhlasí s argumentom sťažovateľa, že pri posúdení znakov závislej práce sa môže dať rôzna váha rôznym znakom, pričom primárnym znakom je nadriadenosť a podriadenosť. Nedojednanie odmeny, či pracovného času sa má posúdiť ako obídienie zákona a nie ako neprítomnosť znaku. Kasačný súd však zdôrazňuje, že je rozhodujúce brať do úvahy okolnosti konkrétneho prípadu a posúdiť jednotlivé znaky, ako aj vyhodnotiť celkovú situáciu. Každú skutkovú situáciu je potrebné posudzovať osobitne a správny orgán je povinný vykonať dokazovanie tak, aby spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti jednoznačne preukázal opodstatnenosť záveru o nelegálnom zamestnávaní.

Právna oblasť: Správne právo, Pracovné právo

Právny inštitút: Zisťovanie podkladov pre rozhodnutie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 71/1967 Zb. – § 32 ods. 1
311/2001 Z. z. – § 1 ods. 2
82/2005 Z. z. – § 3 ods. 1

12. K rozsahu práva na slobodný prístup k informáciám

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžik 1/2016 zo dňa 28. 3. 2018

Anotácia:

Krajský súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného – Sociálna poisťovňa. Rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne o čiastočnom odmietnutí sprístupnenia informácií, z dôvodu, že sa nestotožnil s prezentovaným názorom žiadateľa o poskytnutie informácie v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z., pokiaľ ide o definíciu orgánu verejnej moci a k zverejneniu informácií o vedúcich zamestnancoch.

Právna veta:

Zo zákona o slobodnom prístupe k informáciám nevyplýva povinnosť, ktorá by povinnému subjektu ukladala povinnosť získať, vyžadovať, zhromažďovať, vyhodnocovať, vyhľadávať alebo dokonca spracovávať materiály, požadované žiadateľom o informáciu, ak sa v ich originálnej podobe v jeho dokumentácii nenachádzajú. Rovnako zo zákona o informáciách nevyplýva, že by povinné osoby museli vykonávať na žiadosť oprávnených osôb také úkony, ktoré nesmerujú k výkonu ich právomoci, alebo realizovať šetrenia, či kontrolnú alebo vyhodnocovaciu činnosť na požiadanie oprávnených osôb. Oprávnené osoby môžu požadovať len informácie o takých im neznámych skutočnostiach, ktoré má povinná osoba k dispozícii, a ktoré je povinná na žiadosť poskytnúť. Rozširujúci výklad, podľa ktorého by povinná osoba musela spracovávať údaje do inej formy, ako je tá, v ktorej sa nachádzajú, alebo poskytovať oprávnenej osobe kompletne podklady, ktoré má k dispozícii, by žiadosť o poskytnutie informácie v skutočnosti zmenil na pokyn nadriadeného, čo nebolo a nie je účelom zákona o informáciách. Žiadosť o poskytnutie informácie má za cieľ sprístupniť verejnosti jej neznáme údaje vo veciach verejných bez toho, aby sa žiadosť stala pokynom na výkon určitých činností alebo postupu povinnej osoby. Marila by sa tým výkonná aj riadiaca funkcia nadriadených, kontrolných alebo dozor vykonávajúcich orgánov a do výkonu verejnej správy by zasahovali subjekty, ktoré za jej činnosť nezodpovedajú a ani ju nevykonávajú.

Právna oblasť: Správne právo

Právny inštitút: Právo na slobodný prístup k informáciám

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 211/2000 Z. z. – § 14

13. Informácie týkajúce sa upozornenia na dodržiavanie reklamačných zásad ako upretie práva spotrebiteľa na uplatnenie reklamácie

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo 7/2016 zo dňa 28. 2. 2018

Anotácia:

V prevádzke žalobcu bola vykonaná kontrola inšpektormi SOI so zameraním na kontrolu dodržiavania zákona o ochrane spotrebiteľa a na prešetrenie podnetu. V rámci kontrolného nákupu vykonaného inšpektormi SOI k dokladu o kúpe priložený leták žalobcu: „Zásady a postup pri vybavovaní reklamácie“. O kontrole bol vypracovaný inšpekčný záznam. V tomto inšpekčnom zázname bolo žalobcovi uložené opatrenie a to vykonať opatrenia na odstránenie zisteného nedostatku – zosúladienie informácie na letáku so zákonom o ochrane spotrebiteľa. Prvostupňový orgán vydal oznámenie o začatí správneho konania vo veci uloženia postihu, keďže žalobca pri predaji obuvi pripájal k dokladu o kúpe výrobku leták „Zásady a postup pri vybavovaní reklamácie“, ktorý obsahoval vyššie uvedené informácie, čím mal uprieť právo spotrebiteľov na uplatnenie reklamácie.

Právna veta:

V danom prípade nie je možné považovať predmetné informácie obsiahnuté v letáku žalobcu za spôsobilé porušiť alebo ohroziť právo spotrebiteľov podľa § 3 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa, resp. za spôsobilé tieto práva upierať. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, v čom konkrétne videl žalovaný upretie práva spotrebiteľa (práva na uplatnenie reklamácie) vyplývajúce z informácií obsiahnutých v letáku žalobcu. Informácie týkajúce sa upozornenia na dodržiavanie reklamačných zásad, prípadne návodu na údržbu a používania výrobku z hľadiska jeho špecifik, nie je možné považovať za upretie práva spotrebiteľa na uplatnenie reklamácie. Z uvedených informácií totiž v žiadnom prípade nevyplýva, že by žalobca deklaroval neprijímanie reklamácií alebo, že by týmto spôsobom odstrašoval spotrebiteľov od prípadného uplatňovania reklamácií tak, ako to mienil žalovaný. Bez povšimnutia nemožno nechať ani skutočnosť, že spotrebiteľ, ktorý podal podnet žalovanému, svoje právo na reklamáciu u žalobcu uplatnil a žalobca túto reklamáciu aj vybavil, i keď nebola uznaná, čo je ale z hľadiska zodpovednosti žalobcu v tomto konaní irelevantné.

Právna oblasť: Správne právo, Občianske právo

Právny inštitút: Ochrana spotrebiteľa

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 250/2007 Z. z. – § 3 ods. 1, § 4 ods. 2

14. K výkladu pojmu tieseň na účely aplikácie reštitučného zákona – navrátenia vlastníctva k pozemkom

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo 114/2015 zo dňa 28. 2. 2018

Anotácia:

Navrhovateľka uplatnila právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom o ktorých tvrdila, že prešli do vlastníctva štátu spôsobom uvedeným v § 3 ods. 1 písm. j/ zák. č. 503/2003 Z. z. na základe Kúpnej zmluvy uzavretej medzi právnickými predchodcami navrhovateľov ako predávajúcimi a Československým štátom. Z uvedeného mal krajský súd za zrejmé, že pozemok, ktorý bol predmetom uplatneného nároku žiadateľov (navrhovateľov) nebol predmetom citovanej kúpnej zmluvy, t. j. vlastníctvo k predmetnému pozemku na základe tejto kúpnej zmluvy neprešlo na štát, resp. inú právnickú osobu spôsobom uvedeným v § 3 ods. 1 písm. j/ zák. č. 503/2003 Z. z.. Táto skutočnosť vyplýva aj z predloženého LV, podľa ktorého sú v katastri nehnuteľností zapísaní ako spoluvlastníci uvedeného pozemku. Správny orgán v preskúmanom prípade skúmal splnenie podmienok uplatnenia reštitučného titulu podľa § 3 ods. 1 písm. j/ zák. č. 503/2003 Z. z., a teda či bola predmetná kúpna zmluva uzatvorená v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok.

Právna veta:

Predpokladom navrátenia vlastníctva v zmysle § 3 ods. 1 písm. j) zákona č. 503/2003 Z. z. oprávneným osobám je, aby pozemok v zákonom stanovenom období t. j. v čase od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Obidve zákonné podmienky (tieseň inápadne nevýhodné podmienky) musia byť splnené súčasne. Kumulatívnou požiadavkou zákona sú nápadne nevýhodné podmienky, za ktorých bola zmluva uzavretá. Nápadnú nevýhodnosť podmienok treba skúmať v každom jednotlivom prípade osobitne a prihliadnuť najmä na to, aké plnenie sa stáva povinnosťou pre účastníka, ktorý koná v tiesni, a na aké plnenie má tento účastník právo. Ak je medzi týmito plneniami zjavný hodnotový nepomer, možno usúdiť, že v okamihu uzavretia zmluvy existovali nápadne nevýhodné podmienky.

Reštitučné zákony nepredpokladajú (neprezumujú) ani jednu z podmienok stanovených v príslušných ustanoveniach jednotlivých zákonov [v danom prípade § 3 ods. 1 písm. j) zákona č. 503/2003 Z. z.], takže pre úspešné uplatnenie nároku musí oprávnená osoba preukázať súčasnú existenciu tiesne aj nápadne nevýhodných podmienok v čase uzavretia zmluvy. Splnenie oboch týchto podmienok pritom nemožno bez ďalšieho vyvodiť priamo ani zo zákona ako určitú fikciu a vždy prítomnú súčasť majetkových dispozícií medzi štátom a fyzickou osobou, ale ani zo všeobecnej situácie, jestvujúcej, či už v štáte ako celku (danej napr. politickým, právnym a ekonomickým systémom) alebo v niektorom z jeho regiónov či lokalít (napr. určenie na rozsiahlu investičnú akciu); vždy je preto potrebné skúmať, či táto všeobecná situácia v konkrétnom prípade toho-ktorého konajúceho mala za následok uzavretie zmluvy v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok.

Právna oblasť: Správne právo, Vlastnícke právo

Právny inštitút: Navrátenie vlastníctva k pozemkom

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 503/2003 Z. z. – § 3 ods. 1

15. Zásada objektívnej pravdy v daňovom konaní

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Sžfk 71/2017 zo dňa 10. 4. 2018

Anotácia:

Žalobca sa kasačnou sťažnosťou domáhal zrušenia rozhodnutia krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o vyrubení rozdielu dane z pridanej hodnoty. Podľa názoru žalobcu, závery krajského súdu treba hodnotiť ako arbitrárne a protizákonné lebo vychádzajú zo skutkového stavu, ktorý je v rozpore s obsahom spisu, nesprávneho výkladu právnych predpisov a nesprávneho posudzovania dôkazov produkovaných v procese dokazovania pri správe daní. Najvyšší súd nezistil dôvod na to, aby vyhovel kasačnej sťažnosti žalobcu, pretože konanie pred finančnými orgánmi bolo súladné so zákonom a krajský súd postupoval preto vecne správne, keď žalobu zamietol. Kasačný súd sa stotožnil s právnou argumentáciou krajského súdu a kasačnú sťažnosť žalobcu zamietol.

Právna veta:

Zásada objektívnej pravdy ovládajúca daňové konanie nepredstavuje absolútnu povinnosť správcu dane viesť dokazovanie dovtedy, pokiaľ sa bez pochyb nepreukáže a nepotvrdia tvrdenia daňového subjektu ohľadne ním, v daňovom priznaní uvádzaných a správcom dane preverovaných skutočností, pretože vyrubovacie konanie nie je konaním vyhľadávacím. Preto je na správcovi dane vykonávajúcom dokazovanie a jeho úloha, aké dôkazy vykoná, akým spôsobom dokazovanie doplní, akú hodnovernosť, dôkaznú silu a schopnosť zvrátiť závery vyplývajúce z realizovaného dokazovania z nich vyvodí, a to predovšetkým s prihliadnutím na skutočnosti a dôkazy vyplývajúce zo zistení, ktoré už má správca dane v priebehu konania k dispozícii.

Právna oblasť: Správne právo, Daňové právo

Právny inštitút: Vyrubovacie konanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 563/2009 Z. z. – § 3, § 74 ods. 4, § 68 ods. 5 a 6
222/2004 Z. z. – § 49 ods. 1